

Inhoud

Voorwoord	7
Inleiding - Basisbegrippen	9
Inleiding – De Mahābhārata	13
<i>Gītā-dhyānam</i> – Bhagavad Gītā invocatie	15
1. <i>Arjuna-viṣāda-yoga</i> – Het verdriet van Arjuna	23
2. <i>Sāṅkhya-yoga</i> – Kennis	49
3. <i>Karma-yoga</i> – Handelen	93
4. <i>Jñāna-karma-sannyāsa-yoga</i> – Het opgeven van handelingen door kennis	117
5. <i>Sannyāsa-yoga</i> – Verzaking	143
6. <i>Dhyāna-yoga</i> – Meditatie	159
7. <i>Jñāna-vijñāna-yoga</i> – Indirecte en directe kennis	189
8. <i>Akṣara-brahma-yoga</i> – De onvergankelijke <i>brahman</i>	205
9. <i>Rājavidyā-rājaguhya-yoga</i> – Koning van de kennis, koning van de geheimen	223
10. <i>Vibhūti-yoga</i> – De glorie van Īśvara	245
11. <i>Viśvarūpa-darśana-yoga</i> – Het visioen van de kosmische vorm	267
12. <i>Bhakti-yoga</i> – Devotie	315
13. <i>Kṣetra-kṣetraijña-vibhāga-yoga</i> – Het onderscheid tussen het veld en de kenner van het veld	327
14. <i>Guṇa-traya-vibhāga-yoga</i> – De drie <i>guṇa</i> 's	345
15. <i>Puruṣottama-yoga</i> – De hoogste persoon	359
16. <i>Daivāsura-sampad-vibhāga-yoga</i> – Het onderscheid tussen het waardige en onwaardige	373
17. <i>Śraddhā-traya-vibhāga-yoga</i> – De drie soorten <i>śraddhā</i>	387
18. <i>Mokṣa-sannyāsa-yoga</i> – Vrijheid en verzaking	403

Voorwoord

De Bhagavad Gītā is voor miljoenen mensen een grote bron van inspiratie. Niet alleen in India, maar overal ter wereld, ook hier in Nederland, putten mensen kracht uit dit ‘Lied van de Heer’ door de verzen te chanten of te lezen, door over de betekenis te praten of er in stilte op te reflecteren.

Voor de gemiddelde Nederlander is het niet gemakkelijk om de Bhagavad Gītā te begrijpen, aangezien dit geschrift al duizenden jaren oud is en ingebed is in de Vedische cultuur. De tekst veronderstelt kennis van deze cultuur en van begrippen zoals *dharmā*, *karma*, *prakṛti* en *guṇa*’s. Toch blijkt dat vrijwel iedereen die de verzen leest, geïnspireerd raakt en iets van de diepgang van de Bhagavad Gītā beleeft, omdat zij gaat over de fundamentele zoektocht van ieder mens naar een leven vrij van innerlijke onrust.

Zo werden wij zelf als twintigers, aan het begin van onze spirituele zoektocht, geraakt door de wonderlijke dialoog tussen Arjuna en Heer Krishna, zonder er veel van te begrijpen. Pas veel later ontdekten we dat de Bhagavad Gītā onderwezen wordt in een duizenden jaren oude onderwijstraditie. Nog weer later konden we onszelf drie jaar onderdompelen in deze kennis, in de Arsha Vidya Gurukulam in Anaikatti, Zuid-India. Daar volgden we een opleiding in Vedānta en Sanskriet onder leiding van Swami Dayananda Saraswati (1930-2015), waarbij het commentaar van Adi Shankara (800 n.Chr.) centraal stond. De eerste paar maanden dat we in de Gurukulam lessen volgden, verbaasden we ons keer op keer hoe helder deze kennis ontvouwd kon worden. Niet als een theorie, maar als transformerende wijsheid.

Sinds 2015 geven wij deze kennis op de traditionele wijze door in Nederland. Hoewel we van mening zijn dat de Bhagavad Gītā het best tot haar recht komt als de betekenis van de verzen systematisch onderwezen wordt door een leraar, brengen we nu op veler verzoek deze Nederlandse vertaling uit met het oorspronkelijke Sanskriet en een woord-voor-woord-vertaling. Tegelijkertijd verschijnt ook een hardcover editie met enkel de Nederlandse vertaling.

We hebben de verzen vanuit het Sanskriet vertaald, waarbij we gestreefd hebben naar een vertaling die zowel prettig leesbaar is, als ook dicht bij het oorspronkelijke Sanskriet blijft. De vertaling van de afzonderlijke woorden is letterlijker dan de uiteindelijke zinsvertaling, waarin we bijvoorbeeld de verschillende namen van Arjuna voor de leesbaarheid niet hebben herhaald.

Bij het vertalen hebben we gebruikgemaakt van het commentaar van Adi Shankara en van onze leraren Swami Dayananda, Swami Sakshatkratananda en Swami Sadatmananda. Ook hebben we de ‘Aruna Sanskrit Language Series’ geraadpleegd. Niet alle Sanskriet-woorden zijn goed te vertalen, omdat er in het

Nederlands geen passende woorden voor zijn. Daarom geven we in de hierna volgende inleiding een korte uitleg van de belangrijkste begrippen.

Voor meer verdieping raden wij het boek 'De essentie van de Bhagavad Gītā' van Swami Dayananda aan. Dit is een verhelderend boek om naast deze Nederlandse vertaling te lezen. Voor wie ook graag Engelstalige boeken leest, is de negendelige 'Bhagavad Gītā Home Study Course' van Swami Dayananda een goede keuze. En natuurlijk is het mogelijk om het onderwijs te volgen dat wij aanbieden in Nederland, zie hiervoor www.advaita.nl.

Nog altijd blijven wij ons verwonderen over de rijkdom van het traditionele Vedānta-onderwijs. Elke dag zijn wij dankbaar dat we hiermee in aanraking zijn gekomen. In het bijzonder gaat onze dank uit naar Swami Dayananda, die voor ons en voor zovelen een bron van compassie en wijsheid is geweest en nog altijd is. En ook zijn we onze studenten dankbaar, die het voor ons mogelijk maken om deze bevrijdende kennis te delen. Wij hopen met deze vertaling de ontdekking van die vrijheid toegankelijker te maken.

Manon & Rommert van Dijk
Lelystad, 2023

Inleiding - Basisbegrippen

De Veda's en de Vedische cultuur

De kennis van de Bhagavad Gītā vindt haar oorsprong in de Veda's. 'Veda' betekent kennis. De Veda's zijn een omvangrijke bundel kennis in de vorm van mantra's, die als goddelijk beschouwd worden. Ze onthullen kennis die we niet op een andere manier te weten kunnen komen. De Veda's zijn voor zover bekend de oudste geschriften ter wereld. De Sanskriet-mantra's zijn duizenden jaren geleden geopenbaard aan ṛṣi's, zieners, die in staat waren om deze subtiele kennis te ontvangen en mondeling door te geven.

De mantra's zijn gebundeld tot vier Veda's: Ṛg-veda, Yajur-veda, Sāma-veda en Atharva-veda. De samensteller van deze vier Veda's, Veda Vyāsa genaamd, wordt gezien als de auteur van het epos de Mahābhārata, waar de Bhagavad Gītā deel van uitmaakt.

Inhoudelijk bestaan de Veda's uit twee gedeelten. Het eerste gedeelte, de *karmakāṇḍa* genoemd, gaat over gebeden, rituelen en meditaties. Het tweede, veel kleinere gedeelte wordt Vedānta of *jñānakāṇḍa* genoemd. Hier vinden we de Upaniṣads die het onbegrensde, *brahman*, ontvouwen. Vyāsa herformuleert dezelfde kennis in de meer toegankelijke vorm van de Bhagavad Gītā.

De Veda's vormen de basis van de Vedische cultuur met haar vele rituelen, tempels, kunstvormen, geleerden en wijzen. Het is de basis van *sanātana-dharma*, de eeuwige religie die geen begin of einde heeft. Na duizenden jaren leven de Veda's nog altijd in de harten van miljoenen hindoes. Zij volgen deze kennis om een leven van innerlijke groei te leiden.

Dharma en karma

Het fundament van de Vedische cultuur is *dharma*. *Dharma* is een begrip met meerdere betekenissen. De essentie ervan is harmonie. Deugdzaam handelen creëert harmonie in onszelf en in de buitenwereld.

Dharma is een naam voor het universele normen- en waardenstelsel, ofwel het ethische kompas waar we mee geboren zijn. We weten allemaal dat niemand gekwetst, bestolen of voorgelogen wil worden. Als we *dharma* volgen, behandelen we de ander zoals we zelf graag behandeld willen worden en leven we in harmonie met onze omgeving.

Dharma en *karma* zijn met elkaar verbonden. Volgens de Veda's heeft elke bewuste handeling niet alleen een zichtbaar resultaat, maar ook een onzichtbaar resultaat, *karma* genaamd. Handelingen die tegen *dharma* ingaan leveren ons *pāpa-karma* op, een onzichtbaar resultaat dat in de toekomst iets onplezierigs in ons leven zal laten gebeuren. Het tegenovergestelde is *punya-karma*, het on-

Gītā-dhyānam – Bhagavad Gītā invocatie

ॐ पार्थाय प्रतिबोधितां भगवता नारायणेन स्वयं व्यासेन ग्रथितां पुराणमुनिना मध्ये महाभारतम् ।
अद्वैतामृतवर्षिणीं भगवतीम् अष्टादशाध्यायिनीं अम्ब त्वामनुसन्दधामि भगवद्गीते भवद्वेषिणीम् ॥ १

*om pāṛthāya pratibodhitām bhagavatā nārāyaṇena svayam
vyāseṇa grathitām purāṇa-muninā madhye mahābhāratam |
advaitāmr̥ta-varṣiṇīm bhagavatīm aṣṭādaśādhyāyinīm
amba tvām anusandadhāmi bhagavad-gīte bhava-dveṣiṇīm |1|*

pāṛthāya = voor (het welzijn van) Arjuna
pratibodhitām = onderwezen
bhagavatā = door de Heer
nārāyaṇena = door Nārāyaṇa (Īśvara)
svayam = zelf
vyāseṇa = door Vyāsa
grathitām = gecomponeerd
purāṇa-muninā = door de wijze uit vroeger tijden
madhye mahābhāratam = in het midden van de Mahābhārata
advaita-amṛta-varṣiṇīm = degene die de nectar van non-dualiteit (over ons)
uitstort
bhagavatīm = Godin
aṣṭādaśa-adhyāyinīm = in de vorm van achttien hoofdstukken
amba = o Moeder
tvām = u
anusandadhāmi = ik mediteer keer op keer
bhagavad-gīte = o Bhagavad Gītā
bhava-dveṣiṇīm = de vernietiger van *saṃsāra*

O Moeder! O Godin! O Bhagavad Gītā! Ik mediteer keer op keer op u. U bent onderwezen door Heer Nārāyaṇa zelf voor het welzijn van Arjuna. Door de wijze Vyāsa bent u gecomponeerd in het midden van de Mahābhārata, in de vorm van achttien hoofdstukken. U stort de nectar van non-dualiteit over ons uit en vernietigt *saṃsāra*.

1. Arjuna-viṣāda-yoga – Het verdriet van Arjuna

धृतराष्ट्र उवाच । धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।

मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥ १.१ ॥

dhṛtarāṣṭra uvāca |

dharma-kṣetre kuru-kṣetre samavetā yuyutsavaḥ |

māmakāḥ pāṇḍavāścaiva kim akurvata sañjaya |1.1|

dhṛtarāṣṭraḥ = Dhṛtarāṣṭra

uvāca = hij zei

dharma-kṣetre = het land van *dharma*

kuru-kṣetre = op (de grote vlakte genaamd) Kurukṣetra

samavetāḥ = degenen die zich hebben verzameld

yuyutsavaḥ = verlangend om te vechten

māmakāḥ = mijn mensen

pāṇḍavāḥ = de Pāṇḍava's

ca = en

eva = waarlijk

kim = wat

akurvata = zij deden

sañjaya = o Sañjaya

Dhṛtarāṣṭra zei:

O Sañjaya, wat deden mijn mensen en de Pāṇḍava's, toen ze verlangend om te vechten waren samengekomen op Kurukṣetra, het land van *dharma*?

सञ्जय उवाच । दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं व्यूढं दुर्योधनस्तदा । आचार्यमुपसङ्गम्य राजा वचनमब्रवीत् १.२
sañjaya uvāca | dr̥ṣṭvā tu pāṇḍavānīkaṁ vyūḍhaṁ duryodhanastadā |
ācāryam upasaṅgamyā rājā vacanam abravīt |1.2|

sañjayaḥ uvāca = Sañjaya zei
dr̥ṣṭvā tu = na gezien te hebben
pāṇḍava-anīkam = het leger van de Pāṇḍava's
vyūḍham = opgesteld in gevechtsformatie
duryodhanaḥ = Duryodhana
tadā = toen
ācāryam = de leraar (Droṇa)
upasaṅgamyā = na benaderd te hebben
rājā = koning
vacanam = de woorden
abravīt = hij sprak

Sañjaya zei:

Nadat koning Duryodhana het leger van de Pāṇḍava's in gevechtsformatie had zien staan, wendde hij zich tot zijn leraar Droṇa en sprak de volgende woorden.

पश्यैतां पाण्डुपुत्राणाम् आचार्य महतीं चमूम् । व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता ॥ १.३ ॥
paśyaitāṁ pāṇḍu-putrāṇām ācārya mahatīm camūm |
vyūḍhām drupada-putreṇa tava śiṣyeṇa dhīmatā |1.3|

paśya = moge u zien
etām = dit
pāṇḍu-putrāṇām = van de zonen van Pāṇḍu
ācārya = o leraar (Droṇa)
mahatīm = machtig
camūm = leger
vyūḍhām = opgesteld in gevechtsformatie
drupada-putreṇa = door de zoon van Drupada (Dhṛṣṭadyumna)
tava = van u
śiṣyeṇa dhīmatā = door de briljante leerling

'O leraar! Aanschouw dit machtige leger van de zonen van Pāṇḍu, geformeerd en geleid door uw briljante leerling Dhṛṣṭadyumna, de zoon van Drupada.'